

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0244

2019–2020 m. ataskaitos dėl Juodkalnijos

2021 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2019–2020 m. Komisijos ataskaitų dėl Juodkalnijos (2019/2173(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimą¹, kuris įsigaliojo 2010 m. gegužės 1 d.,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 15 d. Juodkalnijos paraišką dėl narystės Europos Sąjungoje,
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 9 d. Komisijos nuomonę dėl Juodkalnijos narystės Europos Sąjungoje prašymo (COM(2010)0670), 2010 m. gruodžio 16–17 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą suteikti Juodkalnijai šalies kandidatės statusą ir 2012 m. birželio 29 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą pradėti derybas su Juodkalnija dėl stojimo į ES,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2017 m. birželio 5 d. Juodkalnija prisijungė prie NATO,
- atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 19–20 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui Salonikuose pirmininkavusios valstybės narės išvadas,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 17 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime paskelbtą Sofijos deklaraciją ir prie jos pridėtą Sofijos prioritetų darbotvarkę,
- atsižvelgdamas į 2014 m. rugpjūčio 28 d. pradėtą Berlyno procesą,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 29 d. rezoliuciją dėl 2018 m. Komisijos ataskaitos dėl Juodkalnijos²,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 25–26 d. Podgoricoje vykusiame ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentinio komiteto (SAPK) 18-ame posėdyje priimtą pareiškimą ir rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 5 d. Komisijos komunikatą „Stojimo proceso stiprinimas. Įtikima ES perspektyva Vakarų Balkanų šalims“ (COM(2020)0057),

¹ OL L 108, 2010 4 29, p. 1.

² OL C 363, 2020 10 28, p. 127.

- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 29 d. Komisijos komunikatą „2019 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos“ (COM(2019)0260) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Juodkalnijos 2019 m. ataskaita“ (SWD(2019)0217),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „2020 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos“ (COM(2020)0660) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Juodkalnijos 2020 m. ataskaita“ (SWD(2020)0353),
- atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planas“ (COM(2020)0641),
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 8 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą „Komunikatas dėl pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį“ (JOIN(2020)0011),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2020 m. balandžio 21 d. Juodkalnijos ekonominių reformų programos (2020–2022 m) vertinimą (SWD(2020)0066) ir 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos priimtas ES ekonominio ir finansinio dialogo su Vakarų Balkanais ir Turkija bendras išvadas,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Parama Vakarų Balkanų šalims kovoti su COVID-19 ir atsigauti po pandemijos“ (COM(2020)0315),
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 30 d. Briuselyje vykusį penktąjį Stojimo konferencijos su Juodkalnija posėdį pavaduotojų lygiu, per kurį pradėtos derybos dėl paskutinio peržiūrėto skyriaus (8 skyriaus „Konkurencijos politika“),
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl šios šalies,
- atsižvelgdamas į ESBO Demokratinėms institucijoms ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) tarptautinės rinkimų stebėjimo misijos, per kurią buvo stebėti 2020 m. rugpjūčio 30 d. parlamento rinkimai Juodkalnijoje, 2020 m. gruodžio 11 d. paskelbtą pareiškimą dėl preliminarių rezultatų ir išvadų,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. birželio 19 d. rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl Vakarų Balkanų po 2020 m. aukščiausiojo lygio susitikimo¹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Vakarų Balkanų parlamentų pirmininkų aukščiausiojo lygio susitikimo, kurį sušaukė Europos Parlamento pirmininkas ir Vakarų Balkanų parlamentų pirmininkai, bendrą deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Zagrebo deklaraciją, dėl kurios buvo susitarta 2020 m. gegužės 6 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime vykstant vaizdo konferencijai,
- atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 5 d. Poznanėje ir 2020 m. lapkričio 10 d. Sofijoje pagal Berlyno procesą vykusius ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimus,
- atsižvelgdamas į 2017 m. rugsėjo mėn. paskelbtą Europos Komisijos antrąją šalių kovos su rasizmu ir netolerancija stebėjimo ataskaitą dėl Juodkalnijos (penktasis stebėsenos

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0168.

ciklas) ir į 2020 m. birželio mėn. paskelbtas išvadas dėl Juodkalnijos, susijusias su 2017 m. rekomendacijų įgyvendinimo padėtimi,

- atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 5 d. Vakarų Balkanų partnerių deklaraciją dėl romų integracijos ES plėtros procese ir 2016–2020 m. strategiją dėl romų ir egiptiečių socialinės įtraukties Juodkalnijoje,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0131/2021),
- A. kadangi kiekviena plėtros šalis vertinama atskirai pagal jos nuopelnus, o stojimo tvarkaraštis priklauso nuo reformų įgyvendinimo greičio ir kokybės;
 - B. kadangi pagal Europos Sąjungos sutarties 49 straipsnį bet kuri Europos valstybė gali pateikti prašymą tapti Sąjungos nare, jei ji atitinka visus Kopenhagos kriterijus, įskaitant pagarbą mažumoms ir jų apsaugą;
 - C. kadangi demokratija ir teisinės valstybės principas yra pagrindinės vertybės, kuriomis grindžiama ES ir kurios yra tiek plėtros proceso, tiek stabilizacijos ir asociacijos proceso pagrindas; kadangi reikia įgyvendinti reformas, kad būtų galima išspręsti šiose srityse likusias problemas;
 - D. kadangi dabar Juodkalnija yra labiausiai pažengusi derybų procese, pradėjusi derybas dėl visų 33 peržiūrėtų ES *acquis* skyrių ir preliminariai baigusi derybas dėl trijų;
 - E. kadangi Juodkalnija ir toliau daro tinkamą pažangą įgyvendindama Stabilizacijos ir asociacijos susitarime nustatytus įsipareigojimus;
 - F. kadangi po 2020 m. rugpjūčio 30 d. parlamento rinkimų šalyje pirmą kartą valdžia keitėsi demokratinėje aplinkoje po to, kai buvo nustatyta daugiapartinė sistema; kadangi valdžia buvo perduota tvarkingai;
 - G. kadangi ankstesnė vyriausybė pripažino rinkimų rezultatus ir valdžios pasikeitimą ir tai patvirtina Juodkalnijoje pasiektą demokratinės brandos lygį ir padarytą pažangą;
 - H. kadangi Europos Sąjunga – didžiausia Juodkalnijos prekybos partnerė: 2019 m. jai teko 37 proc. visų eksportuojamų prekių ir 47 proc. visų importuojamų prekių, o prekybos apimtis sudarė 1,38 mlrd. EUR;
 - I. kadangi ES – tai didžiausia finansinės paramos Juodkalnijai teikėja ir kadangi Juodkalnija pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP) gauna pasirengimo narystei paramą, kuri 2007–2020 m. laikotarpiu iš viso siekė 504,9 mln. EUR;
 - J. kadangi ES sutelkė 38 mln. EUR dydžio tiesioginę paramą Vakarų Balkanų šalims siekiant įveikti dėl COVID-19 susidariusią ekstremaliąją sveikatos situaciją;
 - K. kadangi ES sutiko perskirstyti 374 mln. EUR iš PNPP, kad padėtų sušvelninti socialinį ir ekonominį COVID-19 poveikį Vakarų Balkanų regione; kadangi Komisija ir Juodkalnija susitarė dėl 53 mln. EUR sumos;
 - L. kadangi Juodkalnijai taip pat buvo pasiūlytas 60 mln. EUR vertės makrofinansinės paramos paketas ir kadangi nuo 1999 m. teikiant Europos investicijų banko paskolas

buvo suteikta 804 mln. EUR;

- M. kadangi Komisija pagal PNPP II patvirtino 70 mln. EUR paketą, kad padėtų finansuoti Vakarų Balkanų šalių galimybę gauti ES valstybių narių įsigytų COVID-19 vakcinų; kadangi 2020 m. spalio mėn. Juodkalnija pasirašė susitarimą pagal iniciatyvą COVAX dėl 248 800 šios vakcinos dozių gavimo;
- N. kadangi COVID-19 pandemija padarė itin didelį poveikį romams ir egiptiečiams, nes jie ir toliau kenčia nuo giliai įsišaknijusių prietarų tiek socialinėje, tiek profesinėje aplinkoje;

Įsipareigojimas dėl plėtros

1. palankiai vertina Juodkalnijos nuolatinį dalyvavimą integracijos į ES procese ir jos bendrą pažangą;
2. pabrėžia, kad svarbu skubiai įgyvendinti persvarstytą plėtros metodiką, pagrįstą teminių derybų skyrių grupėmis ir laipsnišku atskirų ES politikos priemonių ir programų įtraukimu, siekiant paspartinti bendrą derybų procesą ir suteikti aiškias bei apčiuopiamas paskatas, kurios tiesiogiai domina Juodkalnijos piliečius;
3. palankiai vertina derybų dėl 8 skyriaus (konkurencijos politika) pradžių ir Juodkalnijos sprendimą pritarti persvarstytai plėtros metodikai; ragina Juodkalniją visų pirma veiksmingai įvykdyti tarpinius 23 ir 24 skyrių kriterijus – jie bus kitas orientyras, ir tvirtai remia stojimo skyrių uždarymą Juodkalnijai įvykdžius būtinus kriterijus ir įgyvendinus reformas pagal juos; primena, kad nuo derybų dėl pirmojo skyriaus pradžios 2012 m. gruodžio mėn. preliminarieji uždaryti trys skyriai, ir ragina Juodkalniją aiškiai sutelkti dėmesį į darbą siekiant įvykdyti visų kitų derybų skyrių kriterijus;
4. teigiamai vertina tai, kad po 2020 m. rugpjūčio 30 d. rinkimų įvyko pirmasis valdžios perdavimas po to, kai buvo nustatyta daugiapartinė sistema, visapusiškai laikantis demokratijos standartų ir Juodkalnijos konstitucijos, taip pat tai, kad ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuras nustatė, jog rinkimai buvo efektyvūs, konkurencingi ir skaidrūs; palankiai vertina tai, kad rinkimų rezultatai nebuvo užginčyti ir visi išrinkti parlamento nariai iš tiesų eina savo pareigas; reiškia susirūpinimą dėl pranešimų apie išorės įtaką rinkimų procese;
5. teigiamai vertina tai, kad pirmą darbo dieną naujai suformuota Juodkalnijos vyriausybė surengė keitimąsi nuomonėmis su Europos Parlamento nariais ir ES pareigūnais, taip pat naujos vyriausybės aiškų įsipareigojimą toliau siekti integracijos į ES, atitikti reikiamus standartus, kad šalis darytų pažangą siekdama narystės ES, ir stiprinti transatlantinį aljansą;
6. pabrėžia, kad nepaprastai svarbu vykdant reformų procesą nepanaikinti ankstesnių laimėjimų, ir ragina naująją vyriausybę pasinaudoti savo įgaliojimais siekiant paspartinti su ES susijusias reformas ir stojimo derybas; pažymi, kad būtinas atviras ir konstruktyvus visų politinių ir socialinių suinteresuotųjų subjektų dialogas, taip pat sutarimas dėl pagrindinių klausimų, susijusių su bendra šalies pažanga, tam, kad Juodkalnija darytų pažangą siekdama narystės ES;
7. pabrėžia, kad prezidentas, naujoji vyriausybė ir parlamentas (Skupština) turi bendradarbiauti ir konstruktyviai dirbti kartu, siekiant sustiprinti Juodkalnijos pažangą siekiant narystės ES ir toliau didinti šalies demokratinę pažangą; ragina visas šalis

laikytis demokratinų ir konstitucinių principų;

8. palankiai vertina naujausių viešosios nuomonės apklausų rezultatus, iš kurių matyti, kad vis daugiau Juodkalnijos piliečių (76,6 proc.) pritaria šalies būsimai narystei ES, o tai yra aiški žinia naujajai vyriausybei, kad žmonės nori reformų, grindžiamų Europos vertybėmis; pažymi, kad ši viešoji parama ES yra viena iš didžiausių regione; šiomis aplinkybėmis teigiamai vertina tai, kad Komisija, priėmusi naują Vakarų Balkanų strategiją ir ekonomikos ir investicijų planą, 2020 m. suteikė naują postūmį plėtrai;
9. palankiai vertina Juodkalnijos pažangą keliose derybų dėl stojimo srityse, įskaitant tarptautinį policijos bendradarbiavimą ir kovą su organizuotu nusikalstamumu (be kita ko, siekiant pirminių rezultatų prekybos žmonėmis ir narkotikų kontrabandos srityse); ragina valdžios institucijas paspartinti politines ir ekonomines reformas, ypač teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių, teisminių institucijų, žiniasklaidos laisvės ir kovos su korupcija srityse, kuriose reikia toliau daryti didelę pažangą;
10. ragina tinkamai įtraukti Vakarų Balkanų šalis, įskaitant pilietinę visuomenę bei jaunimą, į Konferenciją dėl Europos ateities, kad jos joje aktyviai dalyvautų, taip pat ragina atsižvelgti į jų indėlį, turint mintyje jų įsipareigojimą ateityje tapti ES valstybėmis narėmis;
11. ragina kurti naujas galimybes vykdyti aukšto lygio politinį dialogą ir dialogą politikos klausimais su Vakarų Balkanų šalimis, reguliariai rengiant ES ir Vakarų Balkanų aukščiausio lygio susitikimus ir palaikant intensyvesnius ministrų bei parlamento narių ryšius, kad būtų stiprinamas politinis plėtros proceso patikimumas ir užtikrintas tvirtesnis valdymas bei dalyvavimas aukštu lygmeniu, kaip, be kita ko, raginta peržiūrėtoje plėtros metodikoje;
12. primena, kad būtent vyriausybė turėtų būti suinteresuota užtikrinti tinkamą atstovavimą užsienyje; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį, kad dar nepaskirtas Juodkalnijos misijos ES vadovas;

Demokratija ir teisinė valstybė

13. atsižvelgia į ESBO Demokratinų institucijų ir žmogaus teisių biuro tarptautinių stebėtojų paskelbtus rezultatus ir išvadas ir ragina valdžios institucijas visapusiškai ir tinkamu laiku iki kitų nacionalinių rinkimų atsižvelgti į jų rekomendacijas; palankiai vertina tai, kad vyriausybė priėmė sprendimą dėl Rinkėjų registro kontrolės tarybos įsteigimo; pažymi, kad 2020 m. gruodžio mėn. Skupština priėmė sprendimą dėl Visapusiškos rinkimų reformos komiteto steigimo, ir tikisi, kad šis komitetas nedelsdamas pradės veikti;
14. ragina Juodkalniją vietos rinkimus rengti vienu metu visoje šalyje, siekiant užtikrinti didesnę demokratijos stabilumą, išvengti nuolatinų kampanijų ir sumažinti politinę įtampą; reiškia nusivylimą dėl to, kad, nepaisant partijų susitarimo vietos rinkimus rengti tą pačią dieną, teisinėje sistemoje į šį klausimą vis dar nepakankamai atsižvelgiama; primena, kad, norint iš dalies pakeisti Įstatymą dėl tarybų ir parlamento narių rinkimų, reikalinga dviejų trečdalių dauguma, o tam reikia plataus parlamento partijų bendro sutarimo;
15. ragina visas naujai išrinktos Skupštinos politines jėgas dalyvauti konstruktyviame, prasmingame ir įtraukiamame parlamento dialoge, nes jis yra sėkmingos parlamentinės

demokratijos pagrindas; teigiamai vertina opozicijos sprendimą neboikotuoti Skupštinės darbo ir pakartoja, kad veikianti parlamentinė demokratija yra pagrįsta tiek vyriausybės, tiek opozicijos dalyvavimu parlamento sprendimų priėmimo procese; pabrėžia, kad platus valdančiosios daugumos ir opozicijos bendras sutarimas yra nepaprastai svarbus siekiant pažangos stojimo į ES ir reformų įgyvendinimo procese; ragina imtis priemonių, kuriomis būtų siekiama stiprinti įvairių politinių veikėjų dialogą ir pasitikėjimą;

16. palankiai vertina pastarojo meto paskyrimus į Juodkalnijos delegaciją ES ir Juodkalnijos SAPK ir tai, kad baigta formuoti Juodkalnijos delegacija SAPK; ragina kuo greičiau atnaujinti SAPK darbą ir palankiai vertina 2021 m. birželio mėn. planuojamą surengti nuotolinį SAPK posėdį; pabrėžia parlamentinių mainų ir du kartus per metus vykstančių susitikimų atnaujinimo svarbą;
17. teigiamai vertina priemones, kuriomis siekiama gerinti Skupštinės atliekamą priežiūros vaidmenį, taip pat skaidrumą ir atvirumą piliečiams bei pilietinei visuomenei; ragina naujai išrinktą Skupštiną užtikrinti įtraukų politinį dialogą parlamente ir ragina užtikrinti didesnę pilietinės visuomenės vaidmenį;
18. pakartoja, kad svarbu paspartinti darbą, susijusį su 23 ir 24 skyrių veiksmų planų ir kitų strateginių dokumentų teisinės valstybės ir pagrindinių teisių klausimais įgyvendinimu, visų pirma pasitelkiant veiksmingą partijų dialogą, kurio tikslas – užtikrinti būtiną kvalifikuotą balsų daugumą skiriant į pagrindines pareigas teismuose ir prokuratūroje, taip pat vykdant viešas ir ekspertų konsultacijas dėl svarbių teisės aktų pakeitimų; reiškia susirūpinimą dėl to, kad pastaraisiais metais nebuvo susitikusi 24 skyriaus darbo grupė;
19. yra susirūpinęs dėl naujausių pokyčių, susijusių su specialiuoju prokuroru, tiriančiu organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos bylas, taip pat su planuotais prokuratūros tarybos sudėties pakeitimais; ragina Juodkalnijos vyriausybę iš dalies pakeisti svarbius teisės aktus, be kita ko, atsižvelgiant į pasiūlytus įstatymo dėl prokuratūros ir įstatymo dėl specialiosios prokuratūros pakeitimus, laikantis demokratinių normų ir nusistovėjusios Europos praktikos, taip pat imtis tolesnių veiksmų dėl Venecijos komisijos nuomonės šiuo klausimu; pabrėžia, kad nepriklausomas specialiosios prokuratūros veikimas ir sąžiningumas yra itin svarbūs aspektai Juodkalnijai siekiant pažangos teisinės valstybės srityje;
20. apgailestauja, kad teisminių institucijų srityje padaryta nedidelė pažanga, ir ragina Juodkalnijos valdžios institucijas skubiai spręsti likusias problemas, susijusias su teisminių institucijų nepriklausomumu, profesionalumu, veiksmingumu ir atskaitomybe, įgyvendinant galiojančius teisės aktus ir laikantis Kovos su korupcija valstybių grupės (GRECO) ir Venecijos komisijos pateiktų rekomendacijų; pabrėžia, kad Juodkalnija turi toliau siekti pažangos įgyvendindama reformas teisinės valstybės srityje, be kita ko, toliau vykdyti teismų reformą ir jos nestabdyti, laikantis tinkamų demokratinių normų ir praktikos; pakartoja, kad dėl jau įgyvendintų reformų Juodkalnijoje sukurtos įstaigos ir mechanizmai, kuriais užtikrinama teismų ir prokuratūros nepriklausomybė ir atskaitomybė; ragina valdžios institucijas nuosekliai naudotis šiais mechanizmais ir remtis atliktu darbu siekiant tolesnių rezultatų ir didesnės pažangos kovojant su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu;
21. reiškia didelį susirūpinimą dėl Teisėjų tarybos pateikto konstitucijos aiškinimo, kuriuo toleruojamas neteisėtas teismo pirmininkų paskyrimas daugiau nei dviem kadencijoms;

pažymi, kad Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir Baro, Kotoro ir Plavo pagrindinių teismų pirmininkai atsistatydino po to, kai teisėjai, einantys ne vienas pareigas, buvo paraginti atsistatydinti, ir taip buvo laikomasi geros Europos praktikos bei demokratijos standartų;

22. teigiamai vertina tai, kad kovojant su organizuotu nusikalstamumu padaryta tam tikra pažanga, visų pirma susijusi su policijos pajėgumų didinimu ir profesionalumu; ragina Juodkalniją toliau dėti pastangas šioje srityje, visų pirma kovojant su tarptautiniu mastu veikiančiais nusikaltėlių tinklais, ypač daug dėmesio skiriant kovai su pinigų plovimu, prekyba žmonėmis, narkotikais ir ginklais, neteisėtu lošimu bei cigarečių kontrabanda, ir stebint jų galimus ryšius su politikais ir valstybinių institucijų atstovais;
23. teigiamai vertina naujausią ministro pirmininko pavaduotojo pasiekimą sulaikant žinomus asmenis, susijusius su organizuotu nusikalstamumu; griežtai smerkia jam skirtus grasinimus mirtimi; ragina remti ir apsaugoti visus pareigūnus, kurie kovoja su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, net ir rizikuodami savo gyvybe, ir reiškia solidarumą su jais;
24. pabrėžia, kad tebėra sisteminių baudžiamosios teisenos sistemos trūkumų ir kad juos reikia šalinti prioritetine tvarka; primygtinai ragina valdžios institucijas nustatyti konkrečias priemones, kuriomis derybos dėl kaltinimų pripažinimo būtų leidžiamos išimtiniais atvejais, siekiant padidinti teismų reagavimo į organizuotą nusikalstamumą skaidrumą ir patikimumą;
25. yra labai susirūpinęs dėl nedidelės pažangos kovojant su korupcija ir ragina atsakingas institucijas siekti gerokai geresnių šalies rezultatų nusikalstamu būdu įgyto turto konfiskavimo, baudžiamąjį persekiojimą ir galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių srityse, visų pirma didelio atgarsio sulaukusiose bylose, iš esmės gerinant baudžiamosios veikos tyrimų ir teisėsaugos kokybę bei nepriklausomumą;
26. atkreipia dėmesį į teigiamus pokyčius, susijusius su Korupcijos prevencijos agentūros veikla; vis dėlto pabrėžia, kad vis dar esama problemų, susijusių su jos nepriklausomumu ir prioritetų nustatymu, ir ragina agentūrą veikti nepriklausomai ir nuosekliai įgyvendinti įstatymą dėl korupcijos prevencijos;
27. pakartoja, kad reikia tvirto atsako į aukšto lygio korupciją baudžiamosios teisenos srityje; primena, kad reikia veiksmingai reaguoti į tariamą piktnaudžiavimą valstybės išteklių, skirtais politinėms partijoms, ir neteisėtą politinių partijų finansavimą;
28. palankiai vertina pastangas įgyvendinti viešojo administravimo reformą ir jau pasiektus rezultatus; yra susirūpinęs dėl išvadų, kad narystė partijoje vis dar daro didelę įtaką įdarbinimui Juodkalnijos viešajame sektoriuje, ir ragina naująją vyriausybę vengti politiniais motyvais pagrįsto valstybės tarnautojų atleidimo iš darbo ir samdymo; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas toliau dėti pastangas siekiant sukurti veiksmingą viešąjį administravimą ir išlaikyti kompetencijos lygį, ypač stojimo į ES proceso srityje, ir šiuo atžvilgiu teigiamai vertina skaidrias skyrimo procedūras; apgailestauja dėl to, kad instituciniai konkurencijos ir kovos su korupcija įstaigų pajėgumai tebėra menki;
29. reiškia susirūpinimą dėl Skupštinoje priimtų įstatymo dėl valstybės tarnautojų ir valstybinių įstaigų darbuotojų pakeitimų, kuriais sumažinami darbo viešojo administravimo srityje kriterijai ir galėtų būti pakenkta pažangai, padarytai reformuojant viešąjį administravimą siekiant įgyvendinti nuopelnais pagrįstą

įdarbinimą;

30. teigiamai vertina naujos vyriausybės pažadus smarkiai didinti skaidrumą visose srityse, įskaitant viešuosius finansus, ir ragina ją nedelsiant parengti ir priimti patobulintą įstatymą dėl laisvos prieigos prie informacijos;
31. atkreipia dėmesį į būsimą gyventojų ir būstų surašymą Juodkalnijoje ir ragina atsakingas institucijas užtikrinti, kad jis atitiktų Europos standartus ir tarptautines rekomendacijas; primygtinai ragina vengti bet kokio proceso politizavimo ir ragina iširti visus kaltinimus dėl užsienio šalių kišimosi į surašymo procedūrą;
32. ragina Juodkalnijos valdžios institucijas ypatingą dėmesį skirti pinigų plovimui, mokesčių slėpimui ir bet kokiai kitai nusikalstamai veiklai pagal pilietybės suteikimo investuotojams programą, kuri baigs galioti 2021 m.; palankiai vertina Juodkalnijos vyriausybės neseniai priimtą sprendimą iki metų pabaigos ją palaipsniui nutraukti;

Pagarba pagrindinėms laisvėms ir žmogaus teisėms

33. apgailestauja dėl saviraiškos laisvės ir žiniasklaidos laisvės padėties: šioje srityje, kaip nurodyta penkiose iš eilės Komisijos ataskaitose, pažangos nepadaryta, visų pirma kalbant apie visuomeninio transliuotojo RTCG darbą; griežtai smerkia visų rūšių išpuolius prieš žiniasklaidą ir žurnalistų bauginimą ir ragina skubiai ir veiksmingai tokius atvejus tirti, įskaitant ankstesnius atvejus, siekiant panaikinti nebaudžiamumą už nusikaltimus prieš žurnalistus; apgailestauja, kad kai kurie smurto prieš žurnalistus atvejai vis dar neištirti; ragina imtis tolesnių veiksmų siekiant užtikrinti žiniasklaidos ir žurnalistų nepriklausomumą; primygtinai ragina Juodkalniją sudaryti palankias sąlygas veiksmingai naudotis saviraiškos laisve, kuri yra viena iš pagrindinių ES vertybių ir esminis Juodkalnijos stojimo į ES proceso elementas;
34. yra susirūpinęs dėl didelės žiniasklaidos poliarizacijos, visų pirma dėl didėjančios dezinformacijos, be kita ko, nukreiptos į etninės įtampos didinimą, rinkimų procesų iškreipimą ir gyventojų paramos euroatlantinei integracijai mažinimą; pabrėžia, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir žiniasklaidos laisvė bei nepriklausomybė yra nepaprastai svarbūs siekiant kovoti su dezinformacija; pabrėžia, kad reikia gerinti koordinavimą, kad būtų kovojama su regioninėmis dezinformacijos kampanijomis;
35. ragina stiprinti Europos bendradarbiavimą su Juodkalnija kovojant su dezinformacija ir kibernetinėmis bei hibridinėmis grėsmėmis, kuriomis siekiama pakenkti europinei regiono perspektyvai; yra susirūpinęs dėl didėjančio Juodkalnijos pažeidžiamumo, visų pirma Kinijos atžvilgiu, dėl išaugusios Juodkalnijos valstybės skolos; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir Juodkalnijos vyriausybę bendradarbiauti ieškant sprendimo dėl itin prieštarinčiai vertinamos Baro-Boljarės magistralei skirtos Kinijos paskolos, kurią paėmė ankstesnė vyriausybė, kad būtų išvengta priklausomybės nuo skolos ir Juodkalnijai nereikėtų grąžinti užstato Kinijos kreditoriams; primygtinai reikalauja, kad Juodkalnijos valdžios institucijos lygiagrečiai atliktų išsamų ir skaidrų šios paskolos ir jos išlaidų tyrimą ir patrauktų atsakomybėn politiškai atsakingus asmenis; ragina Komisiją kartu su tarptautinėmis finansų įstaigomis rasti pagrįstą sprendimą siekiant paremti Juodkalnijos fiskalinį tvarumą ir reformas, vadovaujantis šalies europine perspektyva;
36. ragina Juodkalniją, ES valstybes nares ir Europos Sąjungos delegaciją Juodkalnijoje

toliau vykdyti aktyvesnę ir veiksmingesnę komunikacijos politiką apie europinę perspektyvą, skirtą tiek vietos, tiek ES piliečiams, ir toliau dėti suderintas pastangas didinant ES finansuojamų projektų matomumą; ragina Komisiją ir Europos išorės veiksnių tarnybą remti į Balkanų šalis orientuoto kompetencijos centro dezinformacijos klausimais sukūrimą;

37. ragina Juodkalnijos valdžios institucijas imtis konkrečių atsparumo ir kibernetinio saugumo didinimo veiksnių tuo metu, kai šalis susiduria su didėjančiu užsienio šalių kišimosi, siekiant pakenkti jos valstybingumui ir vakarietiškai orientacijai, spaudimu, ir užtikrinti didesnę žiniasklaidos aplinkos priežiūrą, kad būtų kovojama su melagingomis naujienomis bei kita dezinformacijos veikla, visų pirma susijusiomis su žalinga užsienio šalių įtaka, ir garantuoti Juodkalnijos žiniasklaidos reguliavimo institucijų ir visuomeninio transliuotojo veiklos nepriklausomumą, kartu užtikrinant pusiausvyrą tarp kovos su dezinformacija ir neproporcingų saviraiškos laisvės internete apribojimų;
38. griežtai smerkia žodinius ir fizinius išpuolius prieš tautines mažumas ir jų bauginimą, ypač Plevlioje po 2020 m. rugpjūčio mėn. parlamento rinkimų, ir naujesnius atvejus Beranėje ir Nikšičiuje; primygtinai ragina Juodkalnijos valdžios institucijas nuodugniai iširti visus tokius incidentus ir patraukti nusikaltėlius baudžiamojon atsakomybėn;
39. pabrėžia, kad reikia apsaugoti visų nacionalinių mažumų teises, visų pirma dėl to, kad kai kurios iš jų nebeturi mažumos partijos atstovų Skupštinoje; primygtinai ragina Juodkalnijos valdžios institucijas ypatingą dėmesį skirti su nacionaline ir etnine Juodkalnijos piliečių priklausomybe susijusiems klausimams; šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į naujausią Juodkalnijos vyriausybės pasiūlymą iš dalies pakeisti Juodkalnijos pilietybės įstatymą; pabrėžia, kad dėl tokių opijų įstatymų pakeitimų turi būti plačiai konsultuojamasi ir jie turėtų būti priimami tik laikantis demokratinių normų ir nusistovėjusios Europos praktikos bei siekiant pažangos Juodkalnijos europinės perspektyvos srityje; ragina gerbti šalies daugiatautiškumą, įskaitant vartojamas kalbas, kultūros paveldą ir vietos bendruomenių tradicijas; pabrėžia, kad reikia daryti tolesnę pažangą romų ir egiptiečių socialinės įtraukties į Juodkalnijos darbo rinką, švietimą ir viešąjį gyvenimą srityje, ir ragina valdžios institucijas užtikrinti jų galimybę gauti asmens dokumentus, garantuoti jų teisinį statusą ir imtis veiksmingų kovos su neapykantos retorika priemonių;
40. atkreipia dėmesį į įstatymą dėl apsaugos nuo smurto šeimoje ir numatytus jo pakeitimus ir primygtinai ragina Juodkalnijos valdžios institucijas jį visapusiškai įgyvendinti, be kita ko, skiriant pakankamai išteklių, nes smurtas dėl lyties, smurtas šeimoje ir smurtas prieš vaikus toliau kelia didelį susirūpinimą; ragina būti budresnius ir sukurti per COVID-19 pandemiją patirto smurto šeimoje aukų paramos sistemas;
41. primygtinai ragina valdžios institucijas užtikrinti visapusišką Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) standartų įgyvendinimą, be kita ko, didinant tinkamai parengtų ir lyčiai atžvalgių teisėsaugos pareigūnų ir teisėjų skaičių, kad būtų užtikrintas tinkamas smurto šeimoje nusikaltimų tyrimas ir patraukimas baudžiamojon atsakomybėn už juos ir būtų pradėtos taikyti veiksmingos kovos su seksualiniu priekabiavimu, be kita ko, darbo vietoje, priemonės;
42. yra susirūpinęs dėl ribotų dabartinės politikos ir projektų, kuriais siekiama skatinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje, formuojant politiką bei politikoje ir šalinti pažeidžiamumą užimtumo ir socialinės politikos srityje, rezultatų; atsižvelgdamas į tai,

apgailėstauja dėl mažėjančio parlamento narių moterų skaičiaus ir nepakankamos politinio atstovavimo rinkimuose ir naujoje Skupštinoje bei vyriausybėje lyčių pusiausvyros; ragina numatyti teises ir politines priemones, kurių reikia siekiant skatinti moterų dalyvavimą politikoje;

43. primena, kad, nors Juodkalnijos vyriausybė patvirtino metinį neįgaliųjų apsaugos nuo diskriminacijos strategijos ir lygybės skatinimo veiksmų planą, jo įgyvendinimas yra pagrindinis tikslas; apgailėstauja dėl to, kad neįgalieji vis dar susiduria su diskriminacija ir sunkumais siekdami pasinaudoti teise kreiptis į teismą; pabrėžia, kad reikia gerinti neįgaliųjų, šalies viduje perkeltų asmenų ir kitų pažeidžiamų grupių galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis;
44. palankiai vertina pažangą LGBTI asmenų teisių apsaugos srityje ir tai, kad Juodkalnija yra pirmoji regiono šalis, priėmusi įstatymą dėl tos pačios lyties asmenų partnerystės; ragina valdžios institucijas užtikrinti visas reikiamas sąlygas, kad jis būtų tinkamai įgyvendintas; pabrėžia, kad reikia gerinti translyčių ir nebinarinio lytiškumo asmenų padėtį; palankiai vertina tai, kad 2019 m. buvo taikiai surengtos LGBTI asmenų eitynės; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas toliau gerinti visuomeninės įtraukties ir tolerancijos atmosferą ir rinkti išskaidytus duomenis, susijusius su neapykantos retorika ir nusikaltimais dėl seksualinės orientacijos bei lytinės tapatybės;
45. ragina Juodkalnijos valdžios institucijas toliau vykdyti nuoširdų dialogą religijos laisvės klausimu su religiniais atstovais bei atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir laikantis 2019 m. birželio 24 d. Venecijos komisijos nuomonės; ragina kaimynines šalis nesikišti sprendžiant šį klausimą ir į kitus Juodkalnijos vidaus reikalus;
46. reiškia susirūpinimą dėl to, kad naujoji vyriausybė, pasitelkdama skubią procedūrą ir nevykdydama viešų diskusijų ar dialogo su visomis religinėmis bendruomenėmis, taip pat negavusi Venecijos komisijos nuomonės, priėmė įstatymo dėl religijos ar tikėjimo laisvės ir religinių bendruomenių teisinio statuso pakeitimus; pažymi, kad prezidentas jau pasirašė šį įstatymą;

Susitaikymas, geri kaimyniniai santykiai ir tarptautinis bendradarbiavimas

47. palankiai vertina Juodkalnijos išsipareigojimą vykdyti įtraukų regioninį bendradarbiavimą ir jos konstruktyvų vaidmenį, kurį ji atlieka Vakarų Balkanų regione, ir teigiamai vertina jos aktyvų dalyvavimą daugelyje regioninių iniciatyvų; pabrėžia, kad regioninis bendradarbiavimas ir geri kaimyniniai santykiai yra siejami su Juodkalnijos ES perspektyva;
48. teigiamai vertina tai, kad 2019 m. gegužės mėn. pasirašytas protokolas dėl Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos ir Serbijos Respublikos sienos perėjimo punkto nustatymo, ir ragina Juodkalniją toliau konstruktyviai ir kuo greičiau stojimo procese spręsti neišspręstus dvišalius klausimus su savo kaimynėmis, įskaitant neišspręstus sienų demarkacijos klausimus su Serbija ir Kroatija; primena, kad turėtų būti laikomasi galiojančių dvišalių susitarimų dėl sienų; pakartoja, kad ginčai dėl sienų turėtų būti sprendžiami dvišaliu sutarimu laikantis geros kaimynystės santykių principo ir naudojantis esamais tarptautiniais mechanizmais; pažymi, kad dvišaliai santykiai su Serbija pasižymi įtampa, ir pabrėžia, kad visi dvišaliai ginčai turi būti sprendžiami vykstant įtraukų ir nekonfrontacinį dialogą, kartu vengiant bet kokios formos užsienio subjektų kišimosi sprendžiant vidaus klausimus;

49. griežtai smerkia teisingumo, žmogaus ir mažumų teisių ministro pareiškimą, neigiantį Srebrenicos genocidą, ir abejones dėl Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiamai Jugoslavijai (TBTBJ) sprendimų ir teisėtumo; palankiai vertina kitų vyriausybės narių greitai pareikštus prieštaravimus ir pasiūlymą jį atleisti;
50. teigiamai vertina tai, kad sukurta bendra regioninė rinka, kuri padės šaliai visapusiškai prisijungti prie ES bendrosios rinkos; tvirtai tiki, kad tokios iniciatyvos galėtų būti svarbi priemonė didinant regiono galimybes, patrauklumą ir konkurencingumą ir ypač galėtų padėti regiono ekonomikai atsigaivinti po pandemijos;
51. griežtai smerkia bet kokius Juodkalnijos ir kitų šio regiono politikų mėginimus paneigti Srebrenicos genocidą ar bet kokius kitus karo nusikaltimus, įvykdytus buvusioje Jugoslavijoje; palankiai vertina tai, kad Bosnijos ir Hercegovinos ir Juodkalnijos vyriausybės pasirašė protokolą dėl bendradarbiavimo ieškant dingusių asmenų, nes tai yra tinkamas bendradarbiavimo tiriant dingusių asmenų bylas pavyzdys; yra susirūpinęs dėl nepakankamos pažangos nagrinėjant Juodkalnijoje įvykdytus karo nusikaltimus ir ragina valdžios institucijas intensyviai savo pastangas bausti už karo nusikaltimus ir sužinoti, koks likimas ištiko dingusius asmenis, taip pat remti ir plėtoti įsteigtą Dokumentacijos ir informacijos centrą;
52. pakartoja, kad remia iniciatyvą sukurti Regioninę faktų apie karo nusikaltimus ir kitus sunkius žmogaus teisių pažeidimus buvusiosios Jugoslavijos teritorijoje nustatymo komisiją; palankiai vertina Juodkalnijos vyriausybių išsipareigojimą ir narystės Regioniniame jaunimo bendradarbiavimo biure (RYCO) prievolių vykdymą ir pabrėžia, koks svarbus yra dabartinis rotacijos principu vykstantis Juodkalnijos pirmininkavimas šiai organizacijai;
53. ragina Juodkalnijos valdžios institucijas visapusiškai laikytis nuostatų, susijusių su buvusiosios Jugoslavijos Socialistinės Federacinės Respublikos palikimu, ypač kariniu turtu;
54. palankiai vertina tai, kad Juodkalnija visapusiškai suderino savo politiką su ES bendra užsienio ir saugumo politika, ir jos aktyvų dalyvavimą ES misijose pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką, visų pirma ES karinio laivyno pajėgų Somalyje operacijoje ATALANTA ir ES mokymo misijoje Malyje, taip pat kitose tarptautinėse misijose, būtent, JT misijoje dėl referendumo Vakarų Sacharoje, JT taikos palaikymo pajėgose Kipre, NATO vadovaujamoje Tvirtos paramos misijoje Afganistane ir NATO misijoje Kosove (KFOR);
55. reiškia susirūpinimą dėl vyriausybės paskyrimų saugumo ir karinės žvalgybos sektoriuje ir dėl pavojaus, kad galėtų kilti abejonių dėl Juodkalnijos strateginio aljanso su ES ir NATO; pabrėžia strateginę Juodkalnijos narystės NATO svarbą ir ragina Juodkalnijos valdžios institucijas bendradarbiauti su ES ir NATO atsparumo užsienio šalių kišimuisi ir kibernetinio saugumo srityse;
56. pabrėžia, kad ES ir Jungtinės Valstijos turi stiprinti partnerystę ir koordinavimą Vakarų Balkanuose, kad būtų daroma pažanga įgyvendinant pagrindines reformas, gerinamas valdymas ir užtikrintas susitaikymas;
57. teigiamai vertina Juodkalnijos pažangą ir atnaujintą išsipareigojimą tarptautinio policijos bendradarbiavimo srityje ir ragina ją toliau dėti pastangas siekiant spręsti neteisėtą migracijos problemą toliau plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą sienų apsaugos bei

readmisijos klausimais ir didinant savo pajėgumus vykdyti neteisėto migrantų gabenimo tinklų baudžiamąjį persekiojimą;

58. atkreipia dėmesį į tai, kad įsigaliojo Juodkalnijos ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (*Frontex*) susitarimas dėl bendradarbiavimo sienų valdymo srityje, kuris suteiks galimybę *Frontex* padėti Juodkalnijai valdyti sienas, vykdamas bendras operacijas ir kovojant su tarpvalstybiniu nusikalstamumu prie šalies jūrų sienų, įskaitant narkotikų ir ginklų kontrabandą, ir su prekyba žmonėmis bei terorizmu;
59. primygtinai ragina Juodkalnijos valdžios institucijas savo migracijos ir sienų politiką grįžti pagarba žmogaus teisėms, pagrindinėms laisvėms ir tarptautinei teisei; ragina vykdamas Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų (*Frontex*) operacijas Juodkalnijos teritorijoje laikytis tų pačių standartų;

Ekonomika ir COVID-19 pandemija

60. teigiamai vertina Juodkalnijos pažangą didinant savo finansų sektoriaus stabilumą, taip pat įgyvendinant konkrečius darbo rinkos sąlygų patobulinimus; vis dėlto pažymi, kad nedarbo lygis išlieka didelis, visų pirma kalbant apie moteris, jaunimą, romus ir žemos kvalifikacijos asmenis; ragina valdžios institucijas gerinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje ir spręsti tokius klausimus, kaip vyrų ir moterų užimtumo ir darbo užmokesčio skirtumai bei įperkamos vaikų priežiūros paslaugos;
61. reiškia susirūpinimą dėl to, kad iki 2020 m. pabaigos nepateiktas pasiūlymas dėl 2021 m. biudžeto įstatymo, ir ragina laiku vykdyti skaidresnį nacionalinio biudžeto sudarymo procesą;
62. palankiai vertina tai, kad Juodkalnija įgyvendino reikiamas reformas, kad atitiktų ES gero mokesčių sistemos valdymo principus, ir tai, kad 2020 m. vasario 18 d. Taryba ją pašalino iš mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų sąrašo;
63. ragina Juodkalniją intensyviau dirbti siekiant geriau suderinti švietimo sistemą su darbo rinka, kad būtų veiksmingiau sprendžiama jaunimo įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties reiškinio ir protų nutekėjimo problema; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas siekti vykdyti atvirą ir skaidrią žmogiškųjų išteklių politiką viešojo administravimo srityje, taip pat padidinti viešąsias investicijas tvariai socialinei ir ekonominei plėtrai;
64. susirūpinęs atkreipia dėmesį į COVID-19 pandemijos poveikį Juodkalnijos ekonomikai, nes 2020 m. jos bendrasis vidaus produktas sumažėjo 14,3 proc.; ragina vyriausybę vykdyti atsakingą makroekonominę ir fiskalinę politiką atsižvelgiant į didelę valstybės skolą; ragina valdžios institucijas kuo geriau pasinaudoti ES pagalba siekiant sušvelninti krizės poveikį, be kita ko, kuriant ir įgyvendinant tikslines priemones, kuriomis būtų švelninamas pandemijos poveikis marginalizuotoms bendruomenėms ir pažeidžiamiems asmenims; pabrėžia, kad svarbu ugdyti jaunimo verslumo įgūdžius;
65. ragina Komisiją remti Juodkalnijos pastangas mažinti nedarbą, kurio lygis labai išaugo dėl COVID-19 pandemijos, ypač turizmo sektoriuje, kuris sudaro daugiau nei 20 proc. Juodkalnijos bendrojo vidaus produkto, atsižvelgiant į labai sumažėjusį turistų skaičių;
66. pakartoja, kad Europos Sąjunga skubiai mobilizavo neatidėliotiną finansinę ir materialinę paramą Vakarų Balkanams, kad būtų galima įveikti su COVID-19

pandemija susijusią sveikatos krizę ir paspartinti socialinį bei ekonominį regiono atsigavimą; primena, kad Juodkalnijai suteikta 53 mln. EUR skubiai reikalingai medicininei įrangai įsigyti ir labiausiai nuo COVID-19 krizės nukentėjusiems sektoriams padėti; taip pat primena sprendimą suteikti iki 60 mln. EUR dydžio makrofinansinę paramą, skirtą padėti Juodkalnijai apriboti neigiamus socialinius ir ekonominius pandemijos padarinius;

67. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija dėl padidėjusios nelygybės ir paaštrėjusių esamų problemų padarė neigiamą poveikį visai visuomenei, ypač moterims, nepilnoms šeimoms ir pažeidžiamoms grupėms, kaip antai romams, egiptiečiams, LGBTI asmenims, neįgaliesiems ir kitoms mažumoms; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas rengiant ir įgyvendinant socialinės ir ekonominės paramos dėl COVID-19 priemonės atsižvelgti į šių grupių poreikius;
68. palankiai vertina ES civilinės saugos mechanizmo, pagal kurį suteikta itin reikalinga parama medicinine įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, vaidmenį Juodkalnijai kovojant su COVID-19;
69. reiškia susirūpinimą dėl vykstančio visuomenės sveikatos institucijų vadovų atleidimo iš darbo proceso metu, kai Juodkalnija labai kenčia nuo COVID-19 pandemijos, taip pat dėl naujos 750 mln. EUR paskolos, kurią vyriausybė paėmė nepasikonsultavusi su Skupština;
70. ragina Komisiją ir Tarybą parodyti solidarumą su Vakarų Balkanų šalimis ir padėti joms gauti COVID-19 vakcinų, taip pat įtraukti Juodkalniją į bendrus ES vakcinų pirkimus; teigiamai vertina Komisijos ir Tarybos veiksmus, kuriais siekiama padėti Juodkalnijai įsigyti vakcinų nuo COVID-19 pagal priemonę COVAX ir kitas priemones, kaip antai derinant ES valstybių narių dovanojamą kiekį; ragina teikti papildomą paramą siekiant užtikrinti, kad kuo skubiau būtų skirta pakankamai vakcinų nuo COVID-19 visų Vakarų Balkanų šalių gyventojams, atsižvelgiant į kiekvienos šalies pandemijos situaciją; tvirtai mano, kad vakcinų politika apskritai turėtų būti humanitarinė ir ja neturėtų būti siekiama jokių geopolitinių interesų;
71. ragina Juodkalniją kuo geriau pasinaudoti Komisijos parengtu Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planu; pripažįsta jo svarbą remiant tvarų transporto ir infrastruktūros sujungiamumą, žmogiškąjį kapitalą, konkurencingumą ir integracinį augimą regione, kartu pabrėžia, kad visos investicijos turi atitikti Paryžiaus susitarimo tikslus ir ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus;
72. pažymi, kad visi PNPP II investicijų tikslai yra vienodai svarbūs; šiuo požiūriu ragina Komisiją tinkamą PNPP III lėšų dalį skirti Juodkalnijoje vykdomam perėjimui prie demokratijos, ypač atsižvelgiant į nuolat kylančias problemas investicijų aplinkos, gebėjimo panaudoti lėšas ir aplinkos apsaugos standartų srityse;

Aplinka, energetika ir transportas

73. teigiamai vertina Juodkalnijos pažangą įvairinant elektros energijos gamybą bei pereinant prie atsinaujinančiųjų išteklių ir viršijant bendrą savo 2020 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslą ir elektros ir šildymo bei vėsinimo sektorių tikslus, taip pat jos aktyvų dalyvavimą įgyvendinant Vakarų Balkanų sujungiamumo darbotvarkę; ragina Juodkalniją numatyti racionalizuotas ir supaprastintas taisykles, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos tolesniam atsinaujinančiosios energijos

projektų įgyvendinimui; pabrėžia ES paramos svarbą pereinant prie švaresnės ir atsinaujinančiosios energijos; yra susirūpinęs dėl naftos ir dujų gręžimo projektų prie pat Juodkalnijos pakrantės, kurie gali pakenkti aplinkai, gamtai ir turizmui – svarbiausiam šalies ekonomikos sektoriui;

74. palankiai vertina Juodkalnijos sprendimą nutraukti finansinės paramos teikimą mažoms hidroelektrinėms, kurios neatitinka tinkamų aplinkos apsaugos standartų; atkreipia dėmesį į tai, kad daroma nedidelė pažanga ir vėluojama uždaryti Plevlios šiluminę elektrinę, ir ragina Juodkalniją nedelsiant pradėti laikytis Didelių kurą deginančių įrenginių direktyvos¹ taisyklių;
75. atkreipia dėmesį į priemones, kurių Juodkalnija ėmėsi siekdama sukurti elektroninę kilmės garantijų sistemą, kad būtų užtikrintas suderinamumas su standartizuota Europos energijos sertifikatų sistema; atkreipia dėmesį į padarytą pažangą įgyvendinant reformas elektros energijos sektoriuje ir ragina Juodkalniją nedelsiant į nacionalinę teisę perkelti Reglamentą dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo², o į nacionalines elektros įrenginių įrengimo bendrąsias taisykles – tinklo kodeksus; ragina Juodkalniją didinti mažą tarpzoninį pralaidumą, kuriuo šiuo metu gali naudotis elektros energijos rinkos dalyviai, laikantis geriausios ES praktikos; palankiai vertina tai, kad Juodkalnija pirmąją nustatant anglies dioksido kainodarą ir apyvartinių taršos leidimų prekybos mechanizmą regione; teigiamai vertina tai, kad visapusiškai laikomasi Degalų kokybės direktyvos³, ir ragina daryti tolesnę pažangą užtikrinant nenumatytiems atvejams skirtų naftos produktų atsargas;
76. palankiai vertina teigiamus pokyčius toliau derinant Juodkalnijos nacionalinius aplinkos ir klimato kaitos teisės aktus, taip pat nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą su ES *acquis* ir ragina dėti daugiau pastangų siekiant nedelsiant baigti rengti šį dokumentą, laikantis Energijos bendrijos ministrų tarybos rekomendacijų; palankiai vertina tai, kad Juodkalnija Zetos upę saugo kaip gamtos parką; ragina valdžios institucijas skubiai imtis priemonių siekiant geriau apsaugoti saugomas teritorijas ir galimas tinklo „Natura 2000“ teritorijas, įskaitant Ulcinio Saliną, Skadaro ežerą, Taros upę ir kt.; ragina Juodkalniją gerinti atliekų valdymą ir spręsti neteisėto atliekų šalinimo problemą; ragina valdžios institucijas įtraukti vietos bendruomenes ir pilietinę visuomenę šalyje įgyvendinant aplinkosaugos, klimato ir energetikos politiką bei projektus;
77. su džiaugsmu primena, kad Juodkalnija, kaip nurodyta jos konstitucijos 1 straipsnyje, yra ekologiška valstybė; primena, kad nustatant Siniajevinos karinių pratybų ir ginklų bandymų teritorijas UNESCO saugomose teritorijose turi būti laikomasi UNESCO socialinio ir kultūrinio bei ekologinio tvarumo principų; pažymi, kad kuriant papildomus hidroenergijos ir turizmo pajėgumus, visų pirma šiose saugomose teritorijose, turėtų būti atsižvelgiama į ES aplinkos apsaugos standartus; ragina valdžios

¹ 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/80/EB dėl tam tikrų teršalų, išmetamų į orą iš didelių kurą deginančių įrenginių, kiekio apribojimo (OL L 309, 2001 11 27, p. 1).

² 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (OL L 326, 2011 12 8, p. 1).

³ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/30/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 98/70/EB nuostatas dėl benzino, dyzelinių degalų (dyzelino) ir gazolių kokybės rodiklių, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų stebėsenos ir mažinimo mechanizmą (OL L 140, 2009 6 5, p. 88).

institucijas įvertinti prie Taros upės vykdomos magistralės statybos poveikį aplinkai ir geriau apsaugoti vertingiausias vietas; pakartoja savo raginimą atlikti išsamius ir visapusiškus infrastruktūros projektų poveikio aplinkai, ekonominio ir socialinio poveikio *ex ante* vertinimus, laikantis Europos standartų;

78. teigiamai vertina tai, kad Vakarų Balkanuose pradėta įgyvendinti žalioji darbotvarkė, kuria gali būti skatinamas perėjimas prie tvarios, neutralaus anglies dioksido poveikio ekonomikos; ragina Juodkalniją toliau numatyti ir įgyvendinti reikiamus teisės aktus, kad būtų siekiama sutartų bendrų skaitmeninės ir žaliosios transformacijos tikslų;
79. ragina Juodkalniją, kuri pagal miško plotą yra ketvirta Europos šalis, gerinti savo miškų valdymą, visų pirma jiems skiriant daugiau išteklių ir aktyviai kovojant su neteisėtu miškų kirtimu; atkreipia dėmesį į neseniai atliktą tyrimą, kuriame pabrėžiama, kad Juodkalnijoje kasmet susidaro maždaug šimtas tūkstančių kubinių metrų medienos atliekų, kurias būtų galima lengvai pakartotinai panaudoti; ragina valdžios institucijas apsvarstyti, kaip būtų galima skatinti žiedinės ekonomikos modelius šiame ir kituose ekonomikos sektoriuose;
80. ragina Juodkalnijos valdžios institucijas užtikrinti teisę susipažinti su aplinkosaugine informacija, susijusia su infrastruktūros projektais, laikantis jos konstitucijos ir Orhuso konvencijos, kurią Juodkalnija ratifikavo 2009 m.;

o

o o

81. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Juodkalnijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui.